

Aki kimaradt a lexikonból

Leblancné dr. Kelemen Mária emlékére

(1931-1995)

Szurke dossziében lapozgatok. Benne önéletrajz néhány oldalon, bibliográfia a munkásságról, néhány újságdalnyi másolat interjúkról, híradásokról. Mária bízta rám tíz évvel korábban, hogy ha valami történnék vele, hiteles adatok alapján szólhassak sírjánál, írhasam meg a nekrológót, netán lexikonban illő szócikket róla. (Kétévenként újabb kiegészítő adatokat postázott.)

A hétköznapi józan világában bizonyára képtelen dolognak tűnhet még életünkben ilyen célzatú leltárt készíteni, ugyanakkor mélyen és megindítóan drámai ennek valós tényyszerűsége, hiszen bár mindannyian együtt élünk a halállal, mégis kevesen merészelünk ennyire tudatosan felkészülni rá.

Leblancné dr. Kelemen Mária megtette ezt. Képtelen lett volna elviselni, hogy ne legyen rend körülötte. Egész életében ilyen megszállottan kereste és teremtette meg a rendet: pedagógusként is, levéltárosként is, múzeológusként is, kutatóként is, ám mintha soha nem lett volna szerencséje az étellel. Vannak, akiket a sors szinte kedvtelésből is sokszorosán csapásokkal sújt. És lehetőleg egyszerre teszi, gyors egymásutánban, mázsányi súlyokat ejteget a törekeny vállakra, aztán nevetni is kedve támad a gyöttrő fájdalomokon, az elviselhetetlen kínokon, hogy kegyetlenkedéseit újra és újra kezdhesse. Nehéz gyermekkor – semmiség! Szeretefoszlott, szétpergő lányálom a boldog házasságról – szomorú ráadás! Aztán a rakoncátlan szív s orvosi segédlet, majd tragikus halálesetek a családban. Korlátolt felfogású munkahelyi vezető a meghalt és szeretett levéltári igazgató helyett, hogy ezt még gyorsan kövesse egy kis lakóhelyváltoztatás, munkahelyi csere, szívszanatórium, végezetként pedig a baj, az a gyógyíthatatlan, ott, ahol fészkel az agy...

És közben és mégis és mindezekkel együtt, tán mindezek ellenére is a nagy, a végtelen szerelem: Madách Imre.

Nem esztétaként, nem alkotó rendezőként, nem versben álmodó lírikusként, hanem olykor rabszolgaként. – Adatot adat után gyűjtve, öreg papírosokat betűzgetve, jegyzeteket készítőn áldozatul, hogy majd mások mindezekből felépíthessenek valamit, mi nekik hírnevet és dicsőséget terem majdan: így készültek a forráskiadványok, a kéziratkatalógusok.

És így feszült neki a Mikszáth-életműnek is; betegen, mégis nagy elszántsággal. Nem lesz senki, aki befejezze ezt a munkát. Ma már nincs fiatal, aki tudná s vállalná ezt.

Megszenvedett élet, elfogadott sors s végtelen alázat: pillérei ezek egy ilyen életnek. Az ő életének. Pillérek és szép szavak... Ám mindezt megélni...

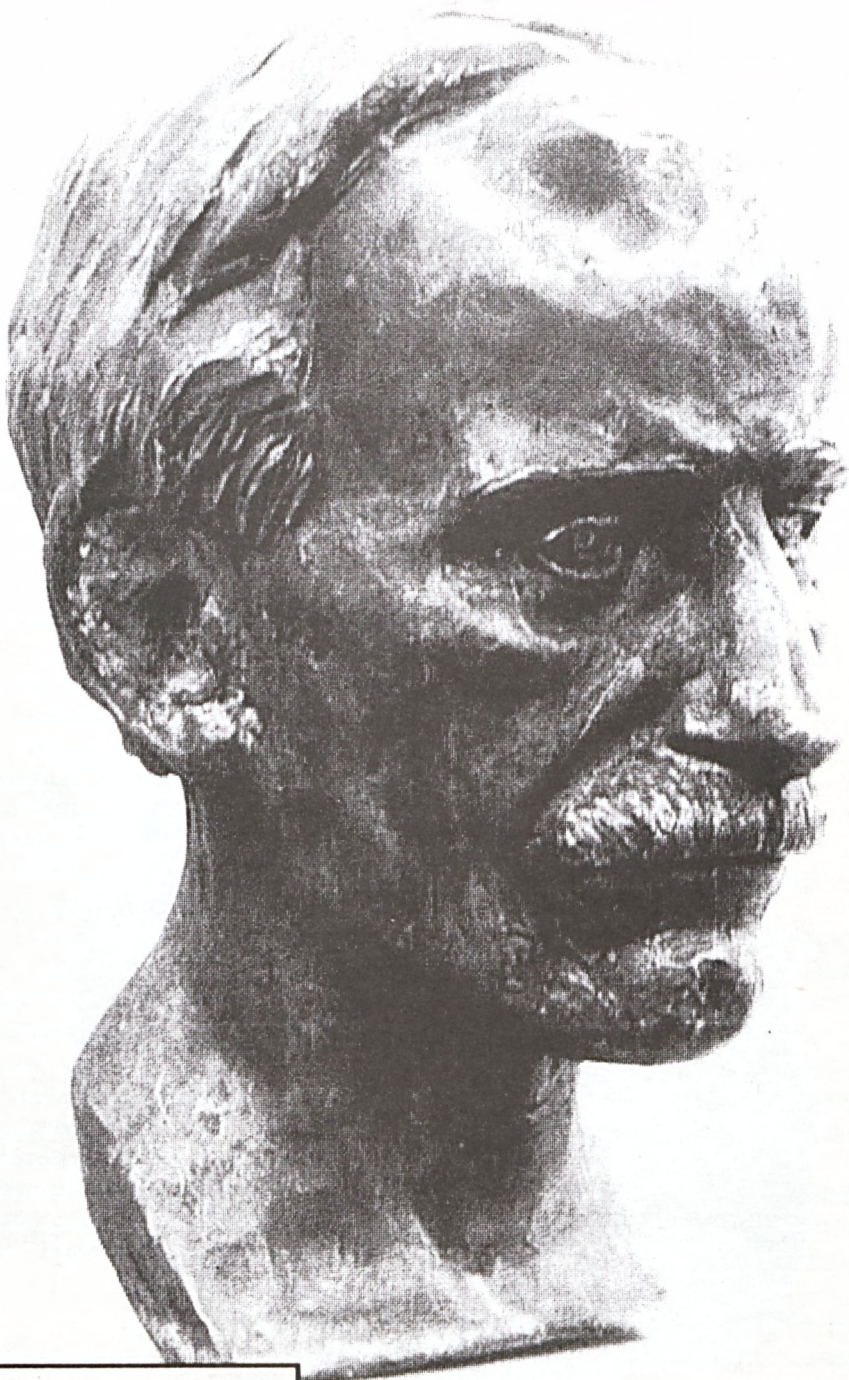
Leblancné dr. Kelemen Mária kimaradt az Új Magyar Irodalmi Lexikonból. Pedig több tudat címszót írt bele, többek között rólam is. Én az övét most nem tudom megírni.

Majd később. Most nagyon fáj...

Praznovszky Mihály

(Budapesten, 1995. szeptember 7-én, csütörtökön este)

palócföld
KÖZLEKÉSI, IRÁNYTÁJÉKOLOÓ ÉS MŰKÖDÉSI FOLYÓIRAT 9/12

56 Ft.